

ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ІНШИХ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ :ПОГЛЯД СУДДІ.

**Презентація
судді ОААС Кравець О.О.**

ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ

сукупність прав і обов'язків державних органів, їх посадових та службових осіб, що дають можливість на власний розсуд визначити повністю або частково зміст рішення або вибрати один з кількох варіантів прийняття рішень, передбачених проектом акта ([КМ України, Постанова КМ "Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів" від 08.12.2009 N 1346](#) (втратила чинність))

це повноваження, які адміністративний орган, приймаючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду, тобто, коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за даних обставин.

(Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2 стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень, прийнята Комітетом Міністрів 11.03.1980 на 316-й нараді,

ПРАКТИКА ЄСПЛ

У рішенні від 2 листопада 2006 р. у справі «**Волохи проти України**» зазначено:

«... закон має з достатньою чіткістю визначати межі такої дискреції, наданої компетентним органам, і порядок її здійснення, з урахуванням законної мети цього заходу, щоб забезпечити особі належний захист від свавільного втручання».

У рішенні від 26.10.2000 р. у справі «**Гасан і Чауш проти Болгарії**» вказується, :

«... у зв'язку з цим національне законодавство має передбачати правовий засіб захисту від свавільного втручання органів державної влади у права, гарантовані Конвенцією. У питаннях, які заторгають основні права, дане законодавство суперечило б верховенству права — одному з передбачених Конвенцією основних принципів демократичного суспільства, якщо під правом діяти на власний розсуд, наданим органам виконавчої влади, мається на увазі необмежена влада. Тому межі наданих компетентним органам дискреційних повноважень мають бути абсолютно чітко визначені в законодавстві.»

ПОСТАНОВА ПЛЕНУМУ ВАСУ ВІД 20.05.2013, № 7 "ПРО СУДОВЕ РІШЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ"(п.10.3)

- Резолютивна частина рішення не повинна містити приписів, що прогнозують можливі порушення з боку відповідача та зобов'язання його до вчинення чи утримання від вчинення дій на майбутнє.**
- Суд може ухвалити постанову про зобов'язання відповідача прийняти рішення певного змісту, за винятком випадків, коли суб'єкт владних повноважень під час адміністративних процедур відповідно до закону приймає рішення на основі адміністративного розсуду.**

КАТЕГОРІЇ СПРАВ

1

щодо оскарження рішень ,дій та бездіяльності
ОМС та їх посадових осіб щодо розпорядження
земельними ділянками комунальної власності

2

щодо оскарження рішень , дій та бездіяльності
органів доходів і зборів та їх посадових осіб
щодо встановлення митної вартості товарів

3

щодо оскарження рішень ,дій та
бездіяльності державних реєстраторів

4

щодо оскарження рішень ,дій з проведення
конкурсів на перевезення пасажирів обласної
державної адміністрації або ОМС (в особі
Конкурсного комітету)

СПРАВИ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ,ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ОМС ТА ЇХ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ ДЕРЖАВНОЇ ТА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ : ПІДСУДНІСТЬ

Постанова Пленуму ВГСУ № 6 від 17.05.2011 року

із змінами, внесеними згідно з Постановою № 8 від 29.05.2013 р.:справи у спорах за участю державних органів та органів місцевого самоврядування, що виникають з правовідносин, у яких державні органи та органи місцевого самоврядування реалізують повноваження власника землі, а також в інших спорах, які виникають із земельних відносин приватноправового характеру, за відповідності складу сторін спору статті 1 ГПК **підвідомчі господарським судам**

Постанова Пленуму ВССУ № 3 від 01.03.2013 р

спори, що виникають із земельних відносин, у яких хоча б однією зі сторін є фізична особа, незважаючи на участь у них суб'єкта владних повноважень, згідно зі статтею 15 ЦПК розглядаються в **порядку цивільного судочинства**

Постанова Пленуму ВАСУ № 8 від 20.05.2013 року **до юрисдикції адміністративних судів** належить вирішення питання щодо законності (крім конституційності) підзаконних правових актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, а також законності та відповідності правовим актам вищої юридичної сили правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів владних повноважень.

РІЗНЕ ТЛУМАЧЕННЯ

- **Рішення Конституційного Суду від 01.04.2010, № 10-рп/2010**

- **до публічно-правових спорів, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів, належать і земельні спори фізичних чи юридичних осіб з органом місцевого самоврядування як суб'єктом владних повноважень, пов'язані з оскарженням його рішень, дій чи бездіяльності.**

- **Постанови Верховного Суду України від 24.02.2015 року по справі № 21-34а15, від 17.02.2015 року по справі № 21-551а14, від 11 листопада 2014 року по справі № 21-493а14, від 09.12.2014 року по справі № 21-308а14, у разі прийняття суб'єктом владних повноважень рішення про передачу земельних ділянок у власність чи оренду (тобто ненормативного акту, який вичерпує свою дію після його реалізації) подальше оспорювання правомірності набуття фізичною чи юридичною особою спірної земельної ділянки має вирішуватися у порядку цивільної (господарської) юрисдикції, оскільки виникає спір про право цивільне.**

**РІШЕННЯ КСУ ТА ПОСТАНОВИ ВСУ,
НЕ Є НОРМАТИВНО-ПРАВОВИМИ АКТАМИ ТА НЕ
МОЖУТЬ КОНКУРУВАТИ МІЖ СОБОЮ ЗА
ЮРИДИЧНОЮ СИЛОЮ ТАК ЯК ВОНИ Є АКТАМИ
СУДОВОЇ ВЛАДИ РІЗНИХ ЮРИСДИКЦІЙ.**

«ПРО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ»

ПЕТИЦІЯ № 7343

Внести зміни до Закону України, від 16.10.1996, № 422/96-ВР "Про Конституційний Суд України" та
Заборонити прийняття актів Верховною Радою України, Кабінетом міністрів України, іншими органами державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, які є аналогічними за змістом визнаним неконституційними нормативно-правовим актам чи їх частинам
Зобов'язати привести практику застосування офіційно розтлумачених норм відповідно до прийнятого КСУ рішення, та заборонити прийняття актів та рішень, що допускають інше тлумачення закону чи Конституції України після їх офіційного тлумачення.

Внести зміни до процесуальних кодексів України додавши підставу перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами :
встановлення Конституційним Судом України офіційного тлумачення Конституції та законів України, що суперечить тлумаченню цих нормативно-правових актів або їх окремих норм судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконано.

При вирішенні вказаної категорії спорів, судами враховується, що чинне земельне законодавство **НЕ ПОКЛАДАЄ НА ОРГАН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ОБОВ'ЯЗКУ МОТИВУВАТИ ВІДМОВУ**, дозволяючи органу державної влади чи місцевого самоврядування в таких випадках діяти на власний розсуд, із використанням своїх дискреційних повноважень

- Практика судів ,у разі визнання неправомірним рішення ОМС , полягає зобов'язанні СВП ОМС **повторно розглянути питання** ,що ,на жаль, не є належним захистом прав позивача від свавілля дій СВП, так як повторний розгляд не є запорукою того, що питання буде вирішено на користь заявника(позивача).

СПРАВИ СТОСОВНО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ,ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ ТА ЇХ ПОСАДОВИХ ОСІБ ПРО КОРИГУВАННЯ ЗАЯВЛЕНОЇ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ.

- **Митна вартість товарів, які імпортуються в Україну, може визначатися за методами(ст.57 МК):**
- **1) за ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вартість операції);**
- **2) за ціною договору щодо ідентичних товарів;**
- **3) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів;**
- **4) на основі віднімання вартості;**
- **5) на основі додавання вартості (обчислена вартість);**
- **6) резервного.**
- **При цьому кожний наступний метод застосовується, якщо митну вартість товарів не може бути визначено шляхом застосування попереднього методу із проведенням процедури консультацій між митним органом та декларантом.**

ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК , ВИКЛАДЕНИЙ У ПОСТАНОВІ ВСУ ВІД 23.04.2013 РОКУ

- ⦿ Митні органи мають виключну компетенцію в питаннях перевірки та контролю правильності обчислення декларантом митної вартості і з цією метою мають повноваження витребувати додаткові документи для перевірки правильності зазначеної митної вартості товару в разі наявності підстав для сумніву в правильності митної оцінки товару, що переміщується через митний кордон України.
- ⦿ Разом з тим **дискреційні функції митних органів мають законодавчі обмеження у випадках незгоди із задекларованою митною вартістю.** До них, зокрема, належать **процедура консультацій між митним органом та декларантом** з метою обґрунтованого вибору підстав для визначення митної вартості та обов'язок послідовного вибору методів (від першого до шостого) визначення митної вартості.

**ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК , ВИКЛАДЕНИЙ У ПОСТАНОВІ
ВСУ ВІД 17.12.2013 РОКУ ПО СПРАВІ № 21-439А13**

- **суди встановивши протиправність рішень митного органу про визначення митної вартості товару за тим чи іншим методом, суд не вправі підмінити митний орган, стягуючи з державного бюджету надмірно сплачену з такої вартості суму ПДВ, фактично визначаючи при цьому інший метод обчислення митної вартості.**

○

СПРАВИ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ,ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРАТОРІВ

Відповідно до частини другої статті 30 [Закону України від 1 липня 2004 року № 1952-IV](#) "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" дії (також рішення, прийняті зазначеними суб'єктами владних повноважень з питань реєстрації) або бездіяльність державного реєстратора, державного кадастрового реєстратора, нотаріуса, державного виконавця можуть бути оскаржені до суду.

- **Постанова Пленуму ВАСУ «Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів» № 8 від 20.05.2013 року.** (із змінами, внесеними згідно з Постановою Вищого адміністративного суду [№ 6 від 22.05.2015 р.](#)) встановлює ,що спори, які виникають відносно щодо державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень , підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства.

НА ЦЕЙ ЧАС СУДОВА ПРАКТИКА ВАСУ ЗМІНЮЄТЬСЯ :

- Замість зобов'язання державних реєстраторів прав на нерухоме майно «повторно розглянути заяву щодо реєстрації» (ухвала Вищого адміністративного суду України від 02 жовтня 2014 року № К/800/21085/14 «вирішити питання про здійснення реєстрації права власності» (ухвала Вищого адміністративного суду України від 24 грудня 2014 року № К/9991/71530/12);), або відмови в позові, в частині зобов'язання державного реєстратора вчинити певні дії, -
- суд **зобов'язує державного реєстратора здійснити дії щодо державної реєстрації за особою права власності на нерухоме майно , що розташоване: за адресою ... на земельній ділянці за кадастровим....».**(Постанова ВАСУ 18 серпня 2015 р. за №К/800/43266/14)

СПРАВИ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ,ДІЙ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ АБО ОМС В ОСОБІ КОНКУРСНОГО КОМІТЕТУ З ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСІВ НА ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ НА АВТОБУСНИХ МАРШРУТАХ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

- Згідно ст.43 Закону України, від 05.04.2001, № 2344-III "Про автомобільний транспорт" визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах. у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України(Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування ,затвердженим Постановою КМ України, від 03.12.2008, № 1081).

РЕЗУЛЬТАТИ РОЗГЛЯДУ ЦІЄЇ КАТЕГОРІЇ СПРАВ

- У більшості випадків при встановленні суттєвих порушень при проведенні конкурсу ,суди обмежуються скасуванням його результатів, так як визначення переможця –є виключною компетенцією конкурсної комісії , у межах її дискреційних повноважень.

ВИСНОВКИ:

Обсяг дискреційних повноважень СВП слід максимально обмежити на законодавчому рівні, встановивши чіткі межі застосування , порядок їх здійснення та процедури прийняття відповідних рішень.

◎Рішення, прийняте в межах дискреційних повноважень , може бути визнане протиправним - у разі порушення процедури його прийняття.

◎При наявності правової можливості , суди повинні приймати рішення , що остаточно відновлюють права позивача, а не тільки констатують наявність порушення.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

**суддя Одеського апеляційного адміністративного
суду Кравець О.О.**

контакти :

e-mail :

al-kravets@ukr.net

тел.раб. :

0487059619,